

Informatiefiche voor ondernemingen

Verpakking en verpakkingsafval

Zowat elke onderneming heeft te maken met verpakkingen, producten moeten immers vaak verpakt worden. Maar ook als u zelf niet verpakt, krijgt u te maken met de verpakkingen die in uw bedrijf binnenkomen, afkomstig van de producten die u ontpakt.

Als gebruiker van verpakkingen hebt u een aantal wettelijke verplichtingen, opgelegd in het interregionaal samenwerkingsakkoord betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval (ISA). We geven u hieronder een overzicht van de betreffende wetgeving.

Indien u goederen verpakt en deze op de Belgische markt brengt of verpakte goederen invoert (voor verkoop op de Belgische markt of voor eigen gebruik), bent u verpakkingsverantwoordelijke. U hebt dan een aantal verplichtingen in het kader van het verpakkingsdecreet.

Let op : We behandelen hier enkel de verplichtingen in België, bij export van verpakte producten naar het buitenland, dient u rekening te houden met de verpakkingswetgeving in die landen !

Om te weten welke verplichtingen u in België hebt dient u in elk geval na te gaan of u verpakkingsverantwoordelijke bent en voor welke soort verpakkingen u verantwoordelijk bent. Hiervoor werden enkele specifieke definities ingevoerd, we geven u vooraf een overzicht.

Definities met betrekking tot de soorten verpakking

Primaire, secundaire, tertiaire of serviceverpakking

- *Primaire verpakking of verkoopsverpakking*
Dit is elke verpakking die ontworpen is om voor de eindgebruiker op het verkooppunt een verkoopenheid te vormen. Het gaat dus om de verpakking die direct rond het product zit.
Voorbeeld : bus, vat, fles, tube, zak, doos.
- *Secundaire verpakking of verzamelverpakking*
Dit is elke verpakking die ontworpen is om op het verkooppunt een aantal verkoopenheden (primaire verpakkingen) te groeperen, ongeacht of de secundaire verpakking als dusdanig aan de eindgebruiker wordt verkocht, dan wel alleen dient om de rekken op het verkooppunt bij te vullen. Deze verpakkingen kunnen van het product worden afgehaald zonder de eigenschappen ervan te wijzigen. Voorbeeld : kartonnen dozen waarin bussen of kleinere verpakkingen verzameld worden.
- *Tertiaire verpakking of transportverpakking*
Dit is elke verpakking die ontworpen is om het verladen en het vervoer van een aantal verkoopenheden of verzamelverpakkingen te vergemakkelijken, teneinde fysieke schade door verlading of transport te voorkomen. Voorbeeld : paletten, houten kisten, folie, straps.
De containers voor weg-, spoorweg-, zee- of luchttransport behoren niet tot de transportverpakking.
- *Serviceverpakking*
Elke primaire, secundaire of tertiaire verpakking die gebruikt wordt op het punt van terbeschikkingstelling aan de consument van goederen of diensten, alsook elke verpakking die van dezelfde aard is en die op eenzelfde manier gebruikt wordt. Voorbeeld : broodzak, kunststof bakje voor salade, slagerspapier , ...

– **Eenmalige of herbruikbare verpakkingen**

Een verpakking is herbruikbaar wanneer zij ontworpen is om binnen haar levensduur een minimum aantal omlopen te maken en om steeds opnieuw te worden gebruikt voor (in principe) hetzelfde doel als waarvoor zij is ontworpen. Elke verpakking die niet herbruikbaar is, is een eenmalige verpakking.

Een gewone kartonnen doos die na lediging door de ontpakker wordt gebruikt om zijn eigen producten in te verpakken, wordt door die tweede aanwending geen herbruikbare verpakking. De doos was immers niet ontworpen om een minimum aantal omlopen te maken. Een palet met waarborg en verpakkingen binnen een pool-systeem daarentegen zijn wel herbruikbare verpakkingen.

– **Huishoudelijke en bedrijfsmatige verpakkingen.**

Tertiaire verpakkingen zijn steeds bedrijfsmatig, secundaire verpakkingen zijn bedrijfsmatig met uitzondering van multipacks (verkoopsverpakkingen), primaire verpakkingen kunnen bedrijfsmatig of

huishoudelijk zijn. U vindt op de website van Valipac en Fost Plus een lijst van huishoudelijke en bedrijfsmatige verpakkingen.

Definities betreffende de verpakkingsverantwoordelijke

U bent verpakkingsverantwoordelijke voor alle verpakking die u op de Belgische markt brengt, niet alleen voor de verpakkingen waarmee u uw producten verpakt maar ook voor alle verpakte goederen die u invoert uit het buitenland en op de Belgische markt brengt.

Er bestaan verschillende “types” van verpakkingsverantwoordelijken.

- *type A* : indien u producten verpakt of doet verpakken in België om ze (direct of indirect) op de Belgische markt te brengen. Het gaat hier om producten die in België verpakt worden.
- *type B* : indien u verpakte producten importeert om ze (direct of indirect) op de Belgische markt te brengen. Het gaat hier om producten die in het buitenland verpakt werden.
- *type C* : u importeert verpakte bedrijfsmatige goederen (producten), niet om ze op de Belgische markt te brengen, maar om ze zelf te ontpakken. De verpakkingsverantwoordelijke type C zal de verpakte goederen bijvoorbeeld als grondstoffen in zijn eigen productieproces inzetten.
- *Type D* : U produceert of importeert serviceverpakkingen om ze op de Belgische markt te brengen, onafhankelijk of u deze als verpakking verkoopt of gebruikt voor de verpakking van eigen producten.

Definities betreffende de erkende organismen

Om de verpakkingsverantwoordelijken te helpen bij het vervullen van de wettelijke verplichtingen, werden twee erkende organismen opgericht, FOST-Plus en Val-I-Pac, die een aantal van de verplichtingen van de verpakkingsverantwoordelijke kunnen overnemen.

Huishoudelijke verpakkingen behoren tot het toepassingsgebied van FOST Plus, de bedrijfsmatige verpakkingen tot dat van VAL-I-PAC.

De verplichtingen van de verpakkingsverantwoordelijke

De verpakkingsverantwoordelijke heeft een informatieplicht, een terugnameplicht en in sommige gevallen de verplichting tot het opstellen van een preventieplan voor de verpakkingen waarvoor hij verantwoordelijk is.

Informatieplicht

Jaarlijks dient elke verpakkingsverantwoordelijke de IVC op de hoogte te stellen over de terugname van het verpakkingsafval en de behaalde percentages van recyclage en nuttige toepassing.

Indien de verpakkingsverantwoordelijke zijn terugnameplicht individueel vervult, dient hij jaarlijks de aangifteformulieren van de IVC in te vullen en op te sturen. Deze verplichting kan overgenomen worden door een erkend organisme.

Terugnameplicht

Elke Verpakkingsverantwoordelijke die jaarlijks meer dan 300kg **eenmalige** verpakkingen op de Belgische markt brengt heeft de verplichting om deze verpakkingen te laten recyclen of nuttig toe te passen. Hij heeft dus niet de verplichting om de verpakkingen die hij op de markt gebracht heeft effectief te gaan terugnemen, d.w.z. ophalen bij de klanten.

Men kan deze verplichting individueel vervullen of hiervoor aansluiten bij een erkend organisme (Fost-Plus en/of Val-i-pac). Dit organisme moet dan aan de interregionale verpakkingscommissie (IVC) de recyclage en nuttige toepassing aantonen voor alle aangesloten bedrijven samen.

Wanneer men individueel de terugnameplicht vervult, moet men zelf aan de IVC de recyclage en nuttige toepassing kunnen aantonen voor de verpakkingen waarvoor men verantwoordelijk is en hiervoor zowel globale procentuele doelstellingen als procentuele doelstellingen per materiaalsoort behalen.

Te behalen percentages (globale doelstelling)			
Oorsprong van het verpakkingsafval	vanaf	% recyclage	nuttige toepassing, incl. verbranding met terugwinning van energie in afvalverbrandingsinstallaties
Huishoudelijk	2009	80%	90%
Bedrijfsmatig	2009	75%	80%
Bedrijfsmatig	2010	80%	85%

Te behalen percentages voor recycling per materiaalsoort vanaf 2009	
glas	60%
papier/karton	60%
drankkartons	60%
metalen	50%
kunststoffen	30%
hout	15%

Preventieplan

Volgende verpakkingsverantwoordelijken moeten om de drie jaar een preventieplan opstellen :

- De verpakkingsverantwoordelijke type A die jaarlijks minstens 100 ton eenmalige verpakkingen gebruikt om goederen op de Belgische markt te brengen
- de verpakkingsverantwoordelijke die jaarlijks minstens 300 ton eenmalige verpakkingen op de Belgische markt brengt, inclusief import (type A + B +C +D)

Jaarlijks moet bovendien een evaluatie van het preventieplan worden opgemaakt.

Deze verplichting dient de verpakkingsverantwoordelijke zelf te verzorgen, dit kan niet via de erkende organismen. Voor bepaalde sectoren wordt via de federatie een sectoraal preventieplan samengesteld waarbij individuele bedrijven kunnen aansluiten.

Sancties bij het niet vervullen van de verplichtingen

Controle op de toepassing van deze wetgeving gebeurt door de IVC (interregionale verpakkingscommissie). Sancties zijn ondermeer voorzien bij het niet vervullen van de terugnameplicht of de informatieplicht, bij het niet indienen van een algemeen preventieplan of het herhaaldelijk indienen van een ontoereikend preventieplan en bij het verhinderen of het belemmeren van het toezicht door de IVC.

Wanneer men bvb. de terugnameplicht niet vervult, kan men een administratieve geldboete krijgen van:

500 euro voor elke ton verpakkingsafval die niet nuttig werd toegepast of verbrand met

terugwinning van energie in afvalverbrandingsinstallaties

en 1000 euro voor elke ton verpakkingsafval die niet werd gerecycleerd.

Ook de strafrechtelijke boetes kunnen zwaar zijn. De hoogte van de straffen varieert in functie van de ernst van de strafbare feiten. De meest ernstige feiten worden bestraft met een gevangenisstraf van een maand tot een jaar en een geldboete van 1.000 euro tot 2.000.000 euro. Deze strafrechtelijke geldboetes moeten vermeerderd worden met de gerechtelijke opdecimen, zoals de wet van 5 maart 1952 voorziet (x 5,5).

Erkende organismen

FOST-Plus voor huishoudelijk verpakkingsafval

FOST-Plus neemt de wettelijke informatie- en terugnameplicht van de huishoudelijke verpakkingen van haar leden over. Om dit te verwezenlijken, coördineert en financiert FOST-Plus de selectieve ophaling van huishoudelijke verpakkingen, in samenwerking met de intercommunales. Zij garandeert ook het sorteren en het recycleren, of de nuttige toepassing van deze verpakkingen.

Indien u aansluit bij FOST-Plus moet u jaarlijks een aangifte doen van de verpakkingen waarvoor u verpakkingsverantwoordelijk bent en betaalt u per verpakking een bepaalde bijdrage, afhankelijk van de materiaalsoort. Voor verpakkingsverantwoordelijken die slecht een kleine hoeveelheid verpakking op de markt brengen, bestaat er een "vereenvoudigde aangifte" op basis van omzetcijfers.

Meer info : www.fostplus.be - e-mail: fostplus@fostplus.be - tel: 02 775 03 50

Val-I-Pac voor bedrijfsmatig verpakkingsafval

Voor bedrijfsmatig verpakkingsafval werd een ander organisme opgericht: Val-I-Pac. Indien u aansluit bij Val-I-Pac, dient u jaarlijks een aangifte te doen van de verpakkingen waarvoor u verpakkingsverantwoordelijke bent en betaalt u hiervoor een bijdrage (afhankelijk van de soort verpakking). Ook hier is een vereenvoudigde aangifte voorzien voor leden die slechts kleine hoeveelheden verpakkingen op de markt brengen.

Meer info : www.valipac.be - e-mail: info@valipac.be - tel: 02/456 83 10

Indien u in het verleden de terugnameplicht niet hebt vervuld omdat u bvb niet op de hoogte was van de wetgeving, kan uw situatie nog met terugwerkende kracht rechtgezet worden, tenzij u reeds door de IVC werd gecontroleerd. De IVC heeft immers in de erkenningen van zowel FOST-Plus als Val-I-Pac voorzien dat een verpakkingsverantwoordelijke, indien hij dat wenst, retroactief kan aansluiten tot op de datum van de inwerkingtreding van het Samenwerkingsakkoord.

OPGELET! Deze regeling is niet van permanente aard, men mag er niet van uitgaan dat dit steeds mogelijk zal blijven.

Sorteer verpakkingsafval en verdien geld !

Val-I-Pac is er niet enkel voor de verpakkingverantwoordelijken, ook de “ontpakkers” kunnen terecht bij Val-I-Pac. Er worden immers containerforfaits uitgekeerd door Val-I-Pac. Indien u bijvoorbeeld een papier-/kartoncontainer hebt staan waar voornamelijk verpakkingsafval in terecht komt, kan u hiervoor een containerforfait krijgen waarmee u een deel van de huur van deze container kan bekostigen. Ook voor selectief ingezameld kunststof- en houtverpakkingsafval kan u een forfait krijgen (recyclageforfait).

Meer info : www.valipac.be - e-mail: info@valipac.be - tel: 02/456 83 10

Verpak verstandig en bespaar geld!

Indien u goederen verpakt of herverpakt, loont het zeker de moeite om goed na te denken over de verpakkingsmaterialen die u gebruikt. Voor niet-recycleerbare verpakkingsmaterialen (zoals niet-recycleerbare kunststof of gemengde verpakkingen), is uw bijdrage bij Val-I-Pac of Fost-plus ongeveer 3 keer hoger dan voor verpakkingsmaterialen die wel recycleerbaar zijn (zoals karton, glas of recycleerbare kunststof).

Een tweede grote winst schuilt in het ontwerp van uw verpakking. Standaarddozen die te groot zijn voor uw product, zorgen ervoor dat u veel lucht verpakt en transporteert. U hebt er dus alle baat bij uw verpakkingen te optimaliseren op maat van het product. Voor een aangepaste verpakking is daarenboven minder verpakkingsmateriaal nodig: een dubbele winst dus!

Enkele tips op een rijtje:

- Ga na of er geen nodeloze verpakking gebruikt wordt (een zakje in een doosje is vaak overbodig).
- Stem je verpakking af op de logistiek (hoeveel dozen kunnen er op een pallet? Welke afmeting is optimaal?)
- Gebruik zoveel mogelijk recycleerbare verpakkingsmaterialen
- Gebruik herbruikbare verpakkingen indien mogelijk! Overleg met je klanten en leveranciers.
- Gewichtsvermindering van de verpakking

Op de website www.preventpack.be vind je een heleboel voorbeelden en tips om je verpakking te optimaliseren.

Meer info ?

www.ivcie.be : de website van de interregionale verpakkingscommissie

www.fostplus.be : website van het erkend organisme voor huishoudelijk verpakkingsafval

www.valipac.be : website van het erkend organisme voor bedrijfsmatig verpakkingsafval

www.preventpack.be : website met tips voor verpakkingspreventie

U kan met uw vragen ook terecht bij uw Kamer van Koophandel : Katrien Moens, adviseur milieu en RO – tel. 052/339833 – katrien.moens@voka.be